«Τοῦ ὁρᾶν τὰ ἐμά πταίσματα» (Αρχ. Σεβαστιανός Τοπάλης)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 30 Απριλίου, 2019

Ὁ ἀββᾶς Παφνούτιος, καθώς περπατοῦσε στό δρόμο, συνέβηκε νά χαθεῖ λόγω τῆς ὁμίχλης καὶ νά βρεθεῖ κοντὰ σ' ἕνα χωριό. Ἐκεῖ κοντὰ εἶδε κάποιους νά μαλώνουν καὶ σταμάτησε, γονάτισε καὶ ἄρχισε νά προσεύχεται στόν Θεὸ σκεφτόμενος τὰ δικὰ του ἁμαρτήματα. Προσευχόταν μὲ ἀγάπη καὶ γι' αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους χωρὶς νά τοὺς κρίνει. Τότε στήν ταπεινὴ του προσευχὴ ἦλθε Ἄγγελος μὲ τὴν ρομφαία του καὶ τοῦ λέγει ''*Παφνούτιε, ὅλοι ὅσοι κρίνουν τοὺς ἀδελφοὺς των θὰ καταστραφοῦν μ' αὐτὴν τὴν ρομφαία. Τὸ δικό σου ὅμως ὄνομα, γιά τὸν λόγο ὅτι δέν ἔκρινες τοὺς ἀδελφούς, ἀλλὰ ταπείνωσες τὸν ἑαυτὸ σου μπροστὰ στόν Θεὸ σὰν νά ἔκαμες ἐσὺ τὴν ἁμαρτία, ἔχει γραφτεῖ στήν βίβλο τῶν ζώντων*''.
Συχνά μιλᾶμε γιά τὴν **ταπείνωση** ἀλλὰ δέν εἶναι εὔκολο νά τὴν βροῦμε, εἶναι σπάνιο λουλούδι. Συνήθως βλέπουμε μία ταπεινοσχημία, ποὺ εἶναι τόσο παγερὴ καὶ τόσο ἐπαγγελματική, σὰν ὑποκρισία καὶ θεατρινισμός. Ὁ ἅγιος Παφνούτιος ἦταν ὁ ταπεινός πού **δέν ἔκρινε, ἀλλὰ προσευχόταν**. Μόλις βρέθηκε μπροστὰ στούς ἀδελφούς πού φανερὰ ἁμάρταναν, ἀμέσως ἔσκυψε καὶ σκεφτόταν τὰ δικὰ του ἁμαρτήματα. Προσευχόταν σὰν νά εἶναι δικὲς του οἱ ἁμαρτίες τῶν ἀδελφῶν. Τοῦ βγῆκε πηγαῖα αὐτὴ ἡ ἀντίδραση τὴν ὥρα πού οἱ ἀδελφοὶ ἁμάρταναν δημόσια.

Εἶναι πολὺ δύσκολο τὴν ὥρα πού ὁ ἄλλος ἁμαρτάνει, ἐσὺ νά σκύψεις στά δικὰ σου ἁμαρτήματα. Μία **περιέργεια** καὶ μία **κουτσομπολίστικη νοοτροπία** νοσοῦν μόνιμα μέσα μας καὶ ἀμέσως στήνουμε αὐτὶ γιά νά ἀκούσουμε καὶ νά συζητήσουμε. Εἶναι ἡ ἀθλία ἐξωστρέφειά μας νά γνωρίζουμε καλὰ τοὺς ἄλλους καὶ τὰ ἁμαρτήματά τους καὶ **ἐμεῖς νά εἴμαστε ὁ μεγάλος ἄγνωστος**. Καὶ τὸ χειρότερο, ἐνῶ ἀσχολούμαστε μὲ ἔντονο εὐσεβισμὸ γιά τὰ λάθη τῶν πνευματικῶν μας ὁδηγῶν καὶ προτείνουμε λύσεις καὶ κρίνουμε σκληρά, τὸν ἑαυτὸ μας ὅμως ἐξωτερικὰ μόνο τὸν ἐπιμελούμαστε καὶ τὸν φτιασιδώνουμε μὲ μπογιὲς καὶ ἐπιχρίσματα ἁγίου. Κι ἂν δοῦμε τὸν ἑαυτὸ μας πεσμένο, προφασιζόμαστε ἐγωιστικά ἄλλες αἰτίες καὶ προβλήματα, ὅπως λέγει ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος, '' *καὶ ὁ φονιάς λέγει πώς φταίει ὁ θυμὸς του καὶ ὁ κλέπτης ρίχνει τὴν αἰτία στήν φτώχεια του καὶ ὁ μοιχὸς στήν ἐπιθυμία τῆς φύσης του καὶ ὁ ἄλλος σ΄ ἄλλη δυσκολία του. Ἀλλά ὅλα αὐτὰ εἶναι προφάσεις ἀνόητες καὶ καμιὰ ἀπολογία εὔλογη δέν ἔχουν*''.

Τὸ νά βλέπει κανεὶς τὸν ἑαυτὸ του καὶ τὰ λάθη του εἶναι ταπείνωση βαθειά πού τὸν βοηθᾶ νά βλέπει μὲ ἐπιείκεια τὸν διπλανὸ του. Ὅταν θρηνεῖ τὸν δικὸ του νεκρό, πῶς νά βρεῖ χρόνο γιά νά μιλᾶ γιά τόν νεκρό

τοῦ ἄλλου. Ἡ ἀρχὴ τῆς σωτηρίας μας, ἔλεγαν οἱ ἅγιοι Πατέρες, εἶναι τὸ νά βλέπουμε τὰ δικὰ μας καὶ νά μεμφόμεθα τὸν ἑαυτὸ μας, ''*ἡ ἑαυτοῦ κατάγνωσις*''. Ἡ ἀρετὴ αὐτὴ λέγεται **αὐτομεμψία**. Δέν σημαίνει ὅτι ὁ ἄνθρωπος πρέπει νά βλέπει τὸν ἑαυτὸ του μὲ μία ἁμαρτωλοφοβία καὶ μὲ μία ἐνοχικότητα πού τὸν ὁδηγοῦν στήν ἀπελπισία καὶ τὴν ἀτολμία. **Ποτὲ δέν θὰ μᾶς ἤθελε ὁ Κύριος νά ζοῦμε στή μιζέρια τῆς θύμησης τῶν παλαιῶν ἁμαρτιῶν μας, ἀλλ' ἀντιθέτως μᾶς θέλει χαρούμενους καὶ εἰρηνικούς**. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ζεῖ τὴν μετάνοιά του καὶ ἐξομολογεῖται, ποτέ **δέν πρέπει νά γυρίζει πίσω καὶ νά θυμᾶται τὴν πρὸ Χριστοῦ ζωὴ του**. Ἐξάλλου **ὁ Χριστὸς ἀγαπᾶ τὸν μετανοοῦντα καὶ δέν τὸν μετρᾶ ἀπὸ τὰ λάθη του**. Ὁ ἀπ. Παῦλος ἔλεγε **τὰ ὄπισθεν νά τὰ ξεχνοῦμε** καὶ στά μπροστὰ νά προχωροῦμε. Ὁ διάβολος δέν χαίρεται πού θὰ πέσουμε σὲ μία ἁμαρτία, ἀλλὰ πού θά μᾶς βάλει σέ ἀπελπισία. Πῶς νά σηκώσει τὸ κεφάλι του ὁ ἐν μετανοία χριστιανὸς μὲ ἐλπίδα γιά νά συνεχίσει τήν ζωὴ του, ὅταν πελαγώνει στή σκέψη τῶν μεγάλων ἁμαρτιῶν του;

Ἡ παρότρυνση τῶν Πατέρων γιά αὐτομεμψία δέν ἔρχεται κόντρα πρὸς τὴν χαρὰ τοῦ μετανοοῦντος, ἀλλὰ ἔχει δύο ἄλλες ἐκφάνσεις. Αὐτομεμψία εἶναι **νά βλέπει κανεὶς καὶ νά μέμφεται τὶς ἁμαρτίες του, ὄχι γιά νά ἀπελπίζεται, ἀλλὰ γιά νά εὐγνωμονεῖ τὸν Θεὸ καὶ γιά νά μπορεῖ νά εἶναι ἐπιεικὴς καὶ συγχωρητικὸς μὲ τοὺς ἄλλους**. Τὸ ἕνα δηλ. εἶναι **ἡ εὐχαριστία** καὶ ἡ δοξολογία καὶ τὸ ἄλλο εἶναι **ἡ ἀγάπη**. Ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς δέκα λεπρούς πού ἐπέστρεψε στόν Χριστὸ γιατρεμένος, ἔπεσε στά γόνατα καὶ μὲ κραυγὴ εὐχαριστοῦσε τὸν γιατρὸ του. Καὶ ὅταν τὸν προκάλεσε ὁ Κύριος ρωτώντας τον ποῦ εἶναι οἱ ἄλλοι ἐννέα, αὐτὸς δέν ἀπάντησε. Γιατί; Ἡ καρδιά του ἦταν τόσο γεμάτη ἀπὸ χαρὰ καὶ εὐγνωμοσύνη πού δέν χωροῦσε οὔτε ἕνα σχόλιο καὶ οὔτε ἀκόμη πιὸ πολὺ μία κατάκριση. Βλέποντας τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ γιά τὶς δικές του ἁμαρτίες ὁ ἄνθρωπος γεμίζει ἀπὸ ἕνα **ἱερὸ φιλότιμο νά ἀγαπᾶ ὅλους σὰν ἕνα ἀντίδωρο γιά τὸν Θεό**. Ἐξάλλου **πῶς νά ζητᾶς συγχώρηση ἀπὸ τὸν Θεό, ἂν δέν ξεκινᾶς ἀπὸ τὴν δικὴ σου συγχώρηση γιά τοὺς ἄλλους;** Ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς μᾶς δίδαξε νά προσευχόμαστε ''*καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν*''.

Σὰν δεύτερο πού πρέπει νά ποῦμε γιά τὴν αὐτομεμψία εἶναι ὅτι ὁ ἄνθρωπος σὰν χωμάτινος πού εἶναι κουβαλᾶ τὴν ροπὴ του πρὸς τὴν ἁμαρτία. Ὀφείλει νά ἑστιάζει τὰ μάτια του στά δικὰ του καθημερινὰ λάθη καὶ νά δικάζει τὸν ἑαυτὸ του. Κι ἂν ἀκόμη δέν πέφτει στά λεγόμενα μεγάλα ἁμαρτήματα, δέν μπορεῖ νά ἰσχυριστεῖ τὴν τελειότητα. Καὶ ὅσο πιὸ ψηλὰ ἀνεβαίνεις τόσο καὶ πιὸ ἀτελὴς νιώθεις. Καὶ ὅσο τὸν Θεὸ πιὸ πολὺ γνωρίζεις τόσο πιὸ πολὺ ἀδύναμος νιώθεις.**Ἁμαρτία δέν εἶναι μόνο τὸ νά κάνεις τὸ κακό, ἀλλὰ καὶ νά μὴν κάνεις τὸ καλὸ καὶ νά μὴν ἀγαπᾶς μὲ ὅλη σου τὴν καρδιά τὸν Θεό.** Καὶ ποιός μπορεῖ νά ἰσχυρισθεῖ ὅτι εἶναι τέλειος; Ἄβυσσος εἶναι ἡ καρδιά τοῦ ἀνθρώπου. Ὅπως λέγει ὁ ἀπ. Παῦλος, μὲ τὴν Χάρη τοῦ Θεοῦ εἶμαι αὐτό πού εἶμαι καὶ εἶμαι δυνατὸς ὅταν μὲ ἐνισχύει ὁ Θεός. Βλέπω, ἔλεγε, μέσα μου ἕναν ἕτερο νόμο καὶ ἐκεῖ πού πάω νά κάνω τὸ καλὸ ξεφεύγω

καὶ κάνω τὸ λάθος. Καὶ ποιός μπορεῖ νά μὲ γλυτώσει ἀπὸ τὸν θάνατο αὐτὸ πού κουβαλῶ μέσα μου; **Ὅ,τι καλὸ ἔχουμε εἶναι τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ μόνο σίγουρο δικὸ μας εἶναι οἱ ἁμαρτίες μας**. Κι **ἂν ὁ Θεὸς πάρει τὴν Χάρη Του, ἄραγε ποῦ μπορεῖ νά βρεθοῦμε;**

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ: *"Θερμές ευχαριστίες στον συγγραφέα του κειμένου, αρχ. Σεβαστιανό, Αρχιερατικό Επίτροπο Αμυνταίου, που μας έδωσε την ευλογία για την δημοσίευσή του".*